

วารสารการแพทย์และสาธารณสุขเขต 4

Office of Disease Prevention and Control, Region 4 Saraburi

<https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JMPH4/index>

ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19)

ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่

Knowledge, attitudes, and practice towards Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) among educational personnel in Lampang and Phrae Provinces

รัตนา ไชยมูล*, สุประวีณ์ วิภูศิริ, วาที สิทธิ

Rattana Chaimoon*, Suprawee Viphusiri, Wathee Sitthi

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่

Office of Disease Prevention and Control, Region 1 Chiangmai

*Corresponding author: rattana.noon01@hotmail.com

Received: April 25, 2024 Revised: August 14, 2024 Accepted: August 26, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคโควิด 19 และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคโควิด 19 ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่ จำนวน 504 คน สุ่มตัวอย่างจากสูตรประมาณสัดส่วนของประชากร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ไคสแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มบุคลากรทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เท่ากับ 10.90 มีค่าเฉลี่ยทักษะอยู่ในระดับเชิงบวก เท่ากับ 8.03 และมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคโควิด 19 อยู่ในระดับถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด เท่ากับ 7.06 ผลการทดสอบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่งวิชาการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับทักษะ ได้แก่ ตำแหน่งวิชาการ รายวิชาที่สอน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัว ได้แก่ จำนวนปีที่ทำงาน และโรคประจำตัว และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคโควิด 19 ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่ พบว่า ความรู้กับทักษะ ($r = 0.12, p = 0.007$) และทักษะกับการปฏิบัติตัว ($r = 0.189, p < 0.001$) มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความรู้กับการปฏิบัติตัว ($r = -0.006, p = 0.884$) ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการศึกษาในครั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านสาธารณสุขและด้านการศึกษาควรมีการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้บุคลากรทางการศึกษามีความรู้เพิ่มเติม ส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และสามารถปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้องเกี่ยวกับโรคโควิด 19

คำสำคัญ: โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019, ความรู้, ทักษะ, การปฏิบัติตัว, บุคลากรทางการศึกษา

Abstract

Survey Research aimed to study knowledge, attitudes, and practice towards coronavirus disease 2019 (COVID-19), factors related to knowledge, attitudes, and practice towards COVID-19 disease and relationships between knowledge, attitudes and practice towards COVID-19 disease of educational personnel, Lampang and Phrae provinces. Data were collected using questionnaires for a sample group of 504 educational personnel in Lampang and Phrae provinces. Finding the sample size using the formula for estimating population proportions. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean, median, standard deviation, minimum, maximum, and inferential statistics such as chi-square and Pearson's correlation coefficient. The statistical significance level of 0.05. The results of the research found that the group of educational personnel had mean of knowledge lower than the specified criteria of 10.90, mean of positive attitude of 8.03 and mean of practice towards COVID-19 disease at the correct level according to the specified criteria of 7.06. Testing the relationship between personal factors that affect knowledge, including educational level, academic position, and average monthly income. Testing the relationship between personal factors that affect attitudes, including academic position, teaching courses and average monthly income. Testing the relationship between personal factors that affect practice towards COVID-19 disease, including years of experience and medical condition. Testing the relationship between knowledge, attitudes and practice towards COVID-19 disease of educational personnel Lampang and Phrae provinces found that knowledge and attitudes ($r=0.12$, $p=0.007$), attitudes and practice towards COVID-19 disease ($r=0.189$, $p<0.001$) were statistically significantly positively related, knowledge and practice towards COVID-19 disease ($r=-0.006$, $p=0.884$) were not significantly related. Based on these findings, it is recommended that agencies related to help health and education authorities should determine appropriate measures to provide educational personnel with additional knowledge, promote positive attitudes and have correct practices towards COVID-19 disease.

Keywords: Coronavirus disease 2019, Knowledge, Attitudes, Practice Towards, Educational Personnel

บทนำ

ในประเทศไทยพบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นประเทศแรกที่พบผู้ป่วยรายแรกนอกประเทศจีน เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2563 และต่อมาวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีรายงานผู้ป่วยชาวไทยรายแรก ซึ่งไม่เคยมีประวัติการเดินทางไปต่างประเทศ ในระยะต่อมาพบจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งผู้ป่วยที่เดินทางมาจากต่างประเทศ และภายในประเทศ กระทรวงสาธารณสุขจึงออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีผลบังคับตั้งแต่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2563 กำหนดให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตราย ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558⁽¹⁾ ซึ่งหลังจากการแพร่ระบาดใหญ่ในสนามมวย และสถานบันเทิง

ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้สัมผัสเชื้อกระจายออกไปต่างจังหวัดจนยอดผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่กลางเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 นับเป็นการแพร่ระบาดระลอกแรกของประเทศไทย สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในประเทศไทย ณ วันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 มีรายงานการพบผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่พบในประเทศไทย จำนวน 3,310 ราย ซึ่งมีค่ามัธยฐานของอายุเท่ากับ 36 ปี (ตั้งแต่อายุ 1 เดือน - 97 ปี) คิดเป็นเพศชาย จำนวน 1,841 ราย และเพศหญิงจำนวน 1,469 ราย โดยคิดเป็นสัญชาติไทย 2,971 ราย สัญชาติอื่น ๆ 330 ราย และไม่ทราบ 9 ราย เข้ารักษาในโรงพยาบาลด้วยตนเอง 1,588 ราย จากการติดตามผู้สัมผัส 1,189 ราย จากการกักกันในพื้นที่ที่รัฐกำหนด 373 ราย⁽²⁾ จากรายงานผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งหมดจำนวน 3,310 ราย

พบผู้ป่วยในกลุ่มวัยเด็ก วัยเรียน และวัยรุ่น จากการจำแนกผู้ป่วยตามช่วงอายุ (กลุ่มอายุ 0 - 4 ปี, 5 - 9 ปี, 10 - 14 ปี และ 15 - 24 ปี) จำนวน 30, 37, 491 และ 916 ราย ตามลำดับ⁽³⁾ สถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น มีรายงานพบผู้ป่วยในกลุ่มวัยเด็ก วัยเรียน และวัยรุ่น กรมควบคุมโรค จึงได้กำหนดแนวปฏิบัติสำหรับการแยกเพื่อสังเกตอาการ ณ ที่พักอาศัย (Self-Quarantine at Home) กรณีนักเรียน นักศึกษาที่เดินทางกลับจากพื้นที่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และแนวทางการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในโรงเรียน สถานศึกษานอกจากนี้ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด 19 (ศบค.) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการปิดหรือไม่ปิด สถานศึกษา สถานประกอบการ กรณีเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อป้องกันการระบาดภายในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม รายงานการระบาดของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด 19 (ศบค.) ยังพบการรายงานผู้ป่วยในกลุ่มวัยเด็ก วัยเรียน และวัยรุ่น จำนวน 88 ราย ซึ่งมีอายุน้อยที่สุด 1 เดือน และมีปัจจัยเสี่ยงมาจากการสัมผัสบุคคลในครอบครัว⁽⁴⁾

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 กลยุทธ์ที่ครอบคลุมและปลอดภัยสำหรับโรงเรียน ผ่านการปรับปรุงความรู้ของครูเกี่ยวกับการติดเชื้อ SARS-CoV-2 และลักษณะของโรคโควิด 19 เป็นสิ่งสำคัญในการลดความผิดพลาดในการใช้หน้ากากและการระบุเด็กที่มีการติดเชื้อที่สงสัยได้อย่างถูกต้อง⁽⁵⁾ และความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 ของครูเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19⁽⁶⁾ สรุปได้ว่ามาตรการป้องกันที่จำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงการติดเชื้อในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญรวมถึงการส่งเสริมการฝึกอบรมเฉพาะทางให้กับครูในด้านการป้องกันขั้นต้น⁽⁷⁾ ดังนั้นในขณะที่ยังไม่มีวัคซีนป้องกันโรคและไม่มียารักษาโรคโดยตรง จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวที่จะส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อระบบการจัดการเรียนการสอน และสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขจึงได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เพื่อกำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติ

ในการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนและการรับมือป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท และสามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติได้จริง โดยยึดความปลอดภัยของนักเรียน รวมถึงบุคลากรของสถานศึกษาเป็นที่ตั้ง เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ โดยแนวทางดังกล่าวได้กำหนดบทบาทหน้าที่ มอบหมายครูอนามัยทำหน้าที่คัดกรอง วัดไข้นักเรียน สังเกตสอบถามอาการเสี่ยง และประสานงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ ให้บริการในห้องพยาบาล ดูแลทำความสะอาดในบริเวณสถานศึกษา และบริเวณจุดเสี่ยง⁽⁸⁾ แต่อย่างไรก็ตามหลังจากมีการเปิดการเรียนการสอนในภาคเหนือตอนบนประเทศไทย ปี 2564 ยังพบการรายงานผู้ป่วยในกลุ่มเด็กอายุ 0 - 15 ปี จำนวน 2,642 ราย เสียชีวิต จำนวน 1 ราย จังหวัดแพร่ และจังหวัดลำปาง พบการรายงานผู้ป่วยในกลุ่มเด็กอายุ 0 -15 ปี จำนวน 468 และ 286 ราย ตามลำดับ⁽⁹⁾ โดยผู้ป่วยส่วนหนึ่งเกิดจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในสถานศึกษา จังหวัดลำปาง พบการระบาดในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ผลการตรวจนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนทั้งหมด แบ่งเป็นกลุ่มที่พักอาศัยในโรงเรียน 308 ราย พบเชื้อโควิด 36 ราย กลุ่มนี้มีผู้สัมผัสเสี่ยงสูงจำนวน 270 ราย ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้พักอาศัยในโรงเรียนได้รับการตรวจหาเชื้อ 108 ราย ผลเป็นลบทั้งหมด⁽¹⁰⁾ อีกทั้งโรงเรียนในจังหวัดลำปางได้ประกาศหยุดการเรียนการสอนที่โรงเรียนสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 หลังพบนักเรียน 2 ราย ซึ่งอยู่คนละระดับชั้นกันติดเชื้อ การสอบสวนโรคพบว่าติดเชื้อจากการสัมผัสคนในครอบครัว⁽¹¹⁾ จังหวัดแพร่ โรงเรียนพบผู้ติดเชื้อเป็นเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ราย ติดเชื้อจากแม่ที่มีประวัติเดินทางไปต่างจังหวัด⁽¹²⁾ อีกทั้งยังพบการระบาดในโรงเรียนอนุบาลพบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ติดเชื้อโควิด 2 ราย หลังจากเปิดเรียน⁽¹³⁾

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในสถานศึกษา จังหวัดลำปาง และจังหวัดแพร่ ดังกล่าวข้างต้น ผู้ทำการวิจัยจึงเลือก 2 จังหวัดดังกล่าว เป็นพื้นที่เป้าหมายในการศึกษาความรู้ ทักษะและการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

เพื่อใช้ผลการศึกษาดังกล่าวกำหนดมาตรการการดำเนินงาน เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และสร้างการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในอนาคต โดยบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่ผู้ขับเคลื่อนแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสถานศึกษา เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เพิ่มมากขึ้นได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางและแพร่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางและแพร่
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางและแพร่

วัสดุและวิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากร ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ในจังหวัดลำปางและแพร่ ปีการศึกษา 2564 จำนวน 12,191 คน⁽¹⁴⁾

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดลำปางและแพร่ ปีการศึกษา 2564 จังหวัดลำปาง จำนวน 504 โรงเรียน โดยเลือกบุคลากรทางการศึกษา 1 คน ต่อ 1 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างของจังหวัดลำปาง 294 คน และจังหวัดแพร่ 210 คน รวมทั้งสิ้น 504 คน โดยคำนวณตัวอย่างจากสูตรประมาณสัดส่วนของประชากรดังนี้⁽¹⁵⁾

$$n = \frac{p(1-p)}{\frac{e^2}{Z^2} + \frac{p(1-p)}{N}}$$

กำหนดให้

n แทน ขนาดตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร (12,191 คน)

p แทน สัดส่วนของบุคลากรทางการศึกษาและกำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.5

e แทน ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05

Z แทน ค่าวิกฤตที่ได้จากการแจกแจงแบบปกติมาตรฐาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จะได้ว่า $Z_{0.025}=1.96$

ดังนั้น จากการคำนวณจะได้ตัวอย่าง จำนวน 373 คน ซึ่งในการศึกษาคครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนตัวอย่างเป็น 504 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมคือ แบบสอบถามที่ผู้ตอบสามารถตอบได้ด้วยตนเอง (Self-administered) แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่ง ตำแหน่งวิชาการ จำนวนปีที่ทำงานเป็นครู จำนวนปีที่สอนในโรงเรียนปัจจุบัน รายวิชาที่สอน โรคประจำตัว และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ข้อคำถามแบบมีตัวเลือกให้ตอบจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นคำถามแบบปลายปิด จำนวน 13 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อให้เลือกตอบ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ โดยผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้ ตอบถูก เท่ากับ 1 คะแนน ตอบผิด เท่ากับ 0 คะแนน ตอบไม่แน่ใจ เท่ากับ 0 คะแนน เกณฑ์การคิดคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่⁽¹⁶⁾ คือ คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป (มากกว่าหรือเท่ากับ 11 คะแนน) หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมากกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์ที่กำหนด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นคำถามแบบปลายปิด จำนวน 9 ข้อ โดยแต่ละข้อให้เลือกตอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้ เห็นด้วย เท่ากับ 1 คะแนน ไม่เห็นด้วย เท่ากับ 0 คะแนน ไม่แน่ใจ เท่ากับ 0 คะแนน เกณฑ์การคิดคะแนนทัศนคติต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1

เชียงใหม่⁽¹⁶⁾ คือ คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป (มากกว่าหรือเท่ากับ 8 คะแนน) หมายถึง มีทัศนคติต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับเชิงบวก

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด จำนวน 8 ข้อ โดยมีข้อให้เลือกตอบ ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ และกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้ ตอบถูกต้องเท่ากับ 1 คะแนน ตอบผิด เท่ากับ 0 คะแนน ตอบไม่แน่ใจ เท่ากับ 0 คะแนน เกณฑ์การคิดคะแนนการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่⁽¹⁶⁾ คือ คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป (มากกว่าหรือเท่ากับ 7 คะแนน) หมายถึง การปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด

การพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และได้มีการทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability test) โดยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ราย และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยค่าความเที่ยงของแบบสอบถามรวมเท่ากับ 0.743

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสอบถามข้อมูลความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากกลุ่มบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปาง และแพร่ ตามแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบสามารถตอบได้ด้วยตนเอง (Self-administered)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และดำเนินตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

นำเสนอเป็นค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

2. การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา ใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square Test)

3. การหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)⁽¹⁷⁾

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้เป็นการศึกษาจากข้อมูลที่เป็นระบบงานมีอยู่แล้วตามปกติ ภายใต้โครงการพัฒนาความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานเครือข่ายในการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อในโรงเรียน ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 เชียงใหม่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างยินยอมและสมัครใจตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้นและไม่เจาะจงตัวบุคคล เพื่อรักษาข้อมูลความลับของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่

บุคลากรทางการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 84.9 โดยมีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 21 - 40 ปี ร้อยละ 51.4 บุคลากรส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 69.6 มีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน ร้อยละ 86.7 ตำแหน่งวิชาการส่วนใหญ่เป็น คศ. 1 - 4 ร้อยละ 59.3 จำนวนปีที่ทำงานและจำนวนปีที่สอนในโรงเรียนปัจจุบันน้อยกว่า 20 ปี ร้อยละ 70.8 และ 88.5 ตามลำดับ บุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่สอนในรายวิชาอื่น ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เป็นต้น ร้อยละ 51.0 และเป็นบุคคลที่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 80.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุด คือ 9,000 - 24,000 บาท

ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด มีทัศนคติอยู่ในระดับเชิงบวก และมีการปฏิบัติตัวอยู่ในระดับถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยความรู้มีคะแนนอยู่ระหว่าง 4 - 13 คะแนน ทักษะ

มีคะแนนอยู่ระหว่าง 4 - 9 คะแนน การปฏิบัติตัวมีคะแนนอยู่ระหว่าง 2 - 8 คะแนน และมีค่าเฉลี่ยความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวเท่ากับ 10.90, 8.03 และ 7.06 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่ามัธยฐานของคะแนนจะพบว่ามีความใกล้เคียงกัน โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.463, 1.223 และ 1.206 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ระดับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่ (n = 504)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่ามัธยฐาน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ความหมาย
ความรู้	10.90	11.00	1.463	13	4	ระดับมากกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์ที่กำหนด (≥ 11 คะแนน)
ทัศนคติ	8.03	8.00	1.223	9	4	ระดับเชิงบวก (≥ 8 คะแนน)
การปฏิบัติ	7.06	7.00	1.206	8	2	ระดับถูกต้องตามเกณฑ์ (≥ 7 คะแนน)

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมคะแนน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าระดับการศึกษา ตำแหน่งวิชาการ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่ (n = 504)

ปัจจัย	ระดับความรู้เกี่ยวกับโควิด 19		χ^2	p-value
	มากกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์	น้อยกว่าเกณฑ์		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
เพศ				
ชาย	46 (9.13)	30 (5.95)	1.5180	0.236
หญิง	290 (57.54)	138 (27.38)		
กลุ่มอายุ				
21 - 40 ปี	169 (33.53)	90 (17.86)	0.481	0.509
41 - 60 ปี	167 (33.13)	78 (15.48)		
ระดับการศึกษา				
ปริญญาตรี	224 (44.44)	127 (25.20)	4.223	0.041*
สูงกว่าปริญญาตรี	112 (22.22)	41 (8.13)		

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่ (n = 504) (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับความรู้เกี่ยวกับโควิด 19		χ^2	p-value
	มากกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์	น้อยกว่าเกณฑ์		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ประเภทตำแหน่ง				
ครูผู้สอน	287 (56.94)	150 (29.76)	1.455	0.266
บุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ	49 (9.72)	18 (3.57)		
ตำแหน่งวิชาการ				
ครูผู้ช่วย	35 (6.94)	23 (4.56)	5.937	0.050*
คศ. 1 - 4	212 (42.06)	87 (17.26)		
อื่น ๆ	89 (17.66)	58 (11.51)		
จำนวนปีที่ทำงาน				
น้อยกว่า 20 ปี	241 (47.82)	116 (23.02)	0.389	0.535
มากกว่า 20 ปี	95 (18.85)	52 (10.32)		
จำนวนปีที่สอน				
น้อยกว่า 20 ปี	302 (59.92)	144 (28.57)	1.909	0.184
มากกว่า 20 ปี	34 (6.75)	24 (4.76)		
รายวิชาที่สอน				
ครุอนามัย	162 (32.14)	85 (16.87)	0.254	0.637
อื่น ๆ	174 (34.52)	83 (16.47)		
โรคประจำตัว				
ไม่มี	269 (53.37)	138 (27.38)	0.313	0.632
มี	67 (13.29)	30 (5.95)		
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
9,000 ถึง 24,999 บาท	143 (28.37)	95 (18.85)	11.188	0.004*
25,000 ถึง 39,999 บาท	82 (16.27)	23 (4.56)		
มากกว่า 39,999 บาท	111 (22.02)	50 (9.92)		

หมายเหตุ : * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ตำแหน่งวิชาการ รายวิชาที่สอน และรายได้เฉลี่ย

ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่ (n = 504)

ปัจจัย	ระดับทัศนคติเกี่ยวกับโควิด 19		χ^2	p-value
	เชิงบวก	เชิงลบ		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
เพศ				
ชาย	58 (11.51)	18 (3.57)	0.495	0.575
หญิง	310 (61.51)	118 (23.41)		
กลุ่มอายุ				
21 ถึง 40 ปี	182 (36.11)	77 (15.28)	2.039	0.161
41 ถึง 60 ปี	186 (36.90)	59 (11.71)		
ระดับการศึกษา				
ปริญญาตรี	251 (49.80)	100 (19.84)	1.331	0.276
สูงกว่าปริญญาตรี	117 (23.21)	36 (7.14)		
ประเภทตำแหน่ง				
ครูผู้สอน	321 (63.69)	116 (23.02)	0.322	0.558
บุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ	47 (9.33)	20 (3.97)		
ตำแหน่งวิชาการ				
ครูผู้ช่วย	37 (7.34)	21 (4.17)	8.08	0.018*
คศ. 1 - 4	232 (46.03)	67 (13.29)		
อื่น ๆ	99 (19.64)	48 (9.52)		
จำนวนปีที่ทำงาน				
น้อยกว่า 20 ปี	256 (50.79)	101 (20.04)	1.062	0.322
มากกว่า 20 ปี	112 (22.22)	35 (6.94)		
จำนวนปีที่สอน				
น้อยกว่า 20 ปี	323 (64.09)	123 (24.40)	0.437	0.437
มากกว่า 20 ปี	45 (8.93)	13 (2.58)		
รายวิชาที่สอน				
ครุอนามัย	169 (33.53)	78 (15.48)	5.19	0.027*
อื่น ๆ	199 (39.48)	58 (11.51)		
โรคประจำตัว				
ไม่มี	296 (58.73)	111 (22.02)	0.089	0.765
มี	72 (14.29)	25 (4.96)		
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
9,000 ถึง 24,999 บาท	161 (31.94)	77 (15.28)	6.637	0.036*
25,000 ถึง 39,999 บาท	81 (16.07)	24 (4.76)		
มากกว่า 39,999 บาท	126 (25.00)	35 (6.94)		

หมายเหตุ : * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า จำนวนปีที่ทำงาน และโรคประจำตัว

มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดลำปางและแพร่ (n = 504)

ปัจจัย	ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับโควิด 19		χ^2	p-value
	ถูกต้องตามเกณฑ์	ไม่ถูกต้องตามเกณฑ์		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
เพศ				
ชาย	51 (10.12)	25 (4.96)	3.143	0.084
หญิง	328 (65.08)	100 (19.84)		
กลุ่มอายุ				
21 ถึง 40 ปี	201 (39.88)	58 (11.51)	1.656	0.216
41 ถึง 60 ปี	178 (35.32)	67 (13.29)		
ระดับการศึกษา				
ปริญญาตรี	267 (52.98)	84 (16.67)	0.469	0.502
สูงกว่าปริญญาตรี	112 (22.22)	41 (8.13)		
ประเภทตำแหน่ง				
ครูผู้สอน	326 (64.68)	111 (22.02)	0.632	0.543
บุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ	53 (10.52)	14 (2.78)		
ตำแหน่งวิชาการ				
ครูผู้ช่วย	48 (9.52)	10 (1.98)	2.838	0.242
กศ. 1 - 4	218 (43.25)	81 (16.07)		
อื่น ๆ	113 (22.42)	34 (6.75)		
จำนวนปีที่ทำงาน				
น้อยกว่า 20 ปี	277 (54.96)	80 (15.87)	3.757	0.05*
มากกว่า 20 ปี	102 (20.24)	45 (8.93)		
จำนวนปีที่สอน				
น้อยกว่า 20 ปี	332 (65.87)	114 (22.62)	1.197	0.333
มากกว่า 20 ปี	47 (9.33)	11 (2.18)		
รายวิชาที่สอน				
ครุอนามัย	182 (36.11)	65 (12.90)	0.595	0.471
อื่น ๆ	197 (39.9)	60 (11.90)		
โรคประจำตัว				
ไม่มี	319 (63.29)	88 (17.46)	11.466	0.001*
มี	60 (11.90)	37 (7.34)		

หมายเหตุ : * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษาจังหวัดลำปางและแพร่ (n = 504) (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับโควิด 19		χ^2	p-value
	ถูกต้องตามเกณฑ์	ไม่ถูกต้องตามเกณฑ์		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				
9,000 ถึง 24,999 บาท	184 (36.51)	54 (10.71)	5.244	0.073
25,000 ถึง 39,999 บาท	84 (16.67)	21 (4.17)		
มากกว่า 39,999 บาท	111 (22.02)	50 (9.92)		

หมายเหตุ : * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าการทดสอบความสัมพันธ์ของความรู้กับทักษะ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.12 ค่า p-value เท่ากับ 0.007 สรุปได้ว่า ความรู้และทักษะเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือ เมื่อบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ที่ดีเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะมีความสัมพันธ์กับทักษะที่ดีเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ความสัมพันธ์ของความรู้กับการปฏิบัติตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.006 มีค่า p-value เท่ากับ 0.884 สรุปได้ว่า ความรู้กับการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ความสัมพันธ์ของทักษะกับการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.189 มีค่า p-value น้อยกว่า 0.001 สรุปได้ว่า ทักษะกับการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวคือ เมื่อมีทักษะที่ดีเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปางและแพร่ (n = 504)

ตัวแปร		ความรู้	ทักษะ	การปฏิบัติ
ความรู้	Correlation Coefficient (r)	1	0.12**	-0.006
	p-value		0.007	0.884
ทักษะ	Correlation Coefficient (r)	-	1	0.189**
	p-value			< 0.001
การปฏิบัติ	Correlation Coefficient (r)	-	-	1
	p-value			

หมายเหตุ : ** แทน ค่า p-value < 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษารั้วนี้ พบว่า ค่าเฉลี่ยความรู้เท่ากับ 10.90 คะแนน (คะแนนเต็ม 13 คะแนน) ซึ่งค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนค่าเฉลี่ยทัศนคติ และค่าเฉลี่ยการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เท่ากับ 8.03 (คะแนนเต็ม 9 คะแนน) และ 7.06 คะแนน (คะแนนเต็ม 8 คะแนน) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในขณะที่เกิดการระบาดของโรคโควิด 19 ยังมีการถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนยังไม่เพียงพอ อาจเป็นเพราะช่วงแรกของการระบาดภาครัฐยังมีข้อมูลด้านความรู้ของโรคไม่เพียงพอ แต่สามารถสร้างความเชื่อมั่นในด้านจัดการกับภาวะวิกฤติการระบาดของโรคโควิด 19 รวมทั้งมีการกำหนดมาตรการป้องกันควบคุมโรคโควิด 19 ในโรงเรียน ทำให้บุคลากรทางการศึกษามีทัศนคติที่ดี และนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องสอดคล้องกับการศึกษาของ Hongbiao C. และคณะ⁽¹⁸⁾ ที่กล่าวว่า ครู เมืองเซินเจิ้น ประเทศจีนมีค่าเฉลี่ยความรู้เท่ากับ 4.46 จาก 7 คะแนน ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทัศนคติและการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคโควิด 19 เท่ากับ 3.27 จาก 4 คะแนน และ 4.29 จาก 5 คะแนน ตามลำดับ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ตรีชนก พันธุ์สุมา และพงษ์สิทธิ์ บุญรักษา⁽¹⁹⁾ ที่กล่าวว่า ประชาชนในตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 เฉลี่ย 6.9 ± 2.6 คะแนน อยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติมีค่าเฉลี่ย 61.3 ± 2.6 อยู่ในระดับดี และพฤติกรรมการป้องกันโควิด 19 มีค่าเฉลี่ย 37.0 ± 2.1 อยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับการศึกษาของ ธัชชา ทวยจัด และคณะ⁽²⁰⁾ ที่พบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดจันทบุรี มีความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 61.4 เจตคติในการป้องกันโรคโควิด 19 อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 53.1 และพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคโควิด 19 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 96.3

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดลำปาง และแพร่ พบว่า ระดับการศึกษา ตำแหน่งวิชาการ รายวิชา

ที่สอน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษา ตำแหน่งวิชาการ รายวิชาที่สอนของบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่เป็นครูอนามัยโรงเรียนซึ่งมีเป็นผู้ที่มีความพร้อมในการรับข้อมูลข่าวสารรับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และรับการถ่ายทอดมาตรการป้องกันควบคุมโรคโควิด 19 ในโรงเรียน จากหน่วยงานสาธารณสุขภาครัฐ อีกทั้งการป้องกันโรคโควิด 19 มีค่าใช้จ่ายที่สูง บุคลากรทางการศึกษาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากจึงมีความพร้อมในด้านกำลังทรัพย์ที่จะซื้ออุปกรณ์ป้องกันตนเองทำให้มีทัศนคติที่ดี นอกจากนี้ จำนวนปีที่ทำงาน และโรคประจำตัวมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อาจเนื่องมาจากบุคลากรทางการศึกษาที่มีจำนวนปีที่ทำงานมาเป็นระยะเวลานาน ส่วนใหญ่จะมีโรคประจำตัว อาจทำให้บุคลากรกลุ่มนี้มีความตระหนักต่อการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถูกต้อง รวมถึงอาจมีความกลัวต่อการเกิดโรคโควิด 19 โดยในกลุ่มผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวกลัวว่าถ้าติดเชื้อจะมีความเสี่ยงอาการหนักและมีโอกาสเสียชีวิตได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Hongbiao C. และคณะ⁽¹⁸⁾ ที่พบว่า ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคโควิด 19 ของครู เมืองเซินเจิ้น ประเทศจีน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ตรีชนก พันธุ์สุมา และพงษ์สิทธิ์ บุญรักษา⁽¹⁹⁾ ที่พบว่าระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ย มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชาชนในตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ระหว่างความรู้กับทัศนคติ และทัศนคติกับการปฏิบัติตัว มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ และความรู้กับการปฏิบัติตัวไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ เมื่อบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ที่ดีเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะส่งผลให้

มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในด้านการกำหนดมาตรการป้องกันควบคุมโรคโควิด 19 ในโรงเรียน และเชื่อมั่นว่าโรคโควิด 19 สามารถป้องกันได้ หากประชาชนร่วมในกันปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด และเมื่อเกิดทัศนคติที่ดีจึงนำไปสู่การปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม ถึงแม้บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ที่ดีเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แต่ไม่อาจทำให้เกิดการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อาจเป็นเพราะบุคลากรทางการศึกษาไม่ได้นำความรู้เรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มาใช้ในการดูแลป้องกันตนเองแต่หากเป็นทัศนคติที่ตีมากกว่าที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถูกต้อง ซึ่งผลการทดสอบความสัมพันธ์ จะสอดคล้อง ผลการศึกษาของ Radha Devi และคณะ⁽²¹⁾ ที่พบว่า ทัศนคติกับการปฏิบัติของครูโรงเรียนเอกชน เมืองจัตวัน ประเทศเนปาล มีความสัมพันธ์กันทางบวก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Dil K. Limbu และคณะ⁽²²⁾ ที่พบว่า ความรู้กับทัศนคติ และทัศนคติกับการปฏิบัติของบุคลากรทางการแพทย์ช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด 19 ในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ประเทศเนปาล มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ ยกเว้นความรู้กับการปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กัน

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้น การให้ความรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 ควรได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสม โดยมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นครูอนามัย เป็นผู้ที่ถูกกำหนดบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่คัดกรอง วัดไข้ นักเรียน สังเกตสอบถามอาการเสี่ยง และประสานงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ ให้บริการในโรงพยาบาล ดูแลทำความสะอาดในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณจุดเสี่ยง ซึ่งเป็นการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในโรงเรียนได้

2. จากผลการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การมีความรู้ที่ดีเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพียงอย่างเดียว ไม่อาจทำให้เกิดการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา 2019 ได้ ต้องอาศัยทัศนคติซึ่งเป็นความคิดเห็นภายในเป็นตัวช่วยในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา 2019 ได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้น เพื่อให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา 2019 จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษามีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 2 3 และแพร่ เขต 1 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ประสานงานและลงพื้นที่ร่วมดำเนินการ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปางและแพร่ และนายศรัณยู สามภูศรี ที่ร่วมดำเนินการ และขอบคุณนางสาวสุพิชชา ขัดธิพงษ์ นักศึกษาสาขาวิชาสถิติ มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งเป็นผู้ที่ช่วยให้ข้อเสนอแนะในด้านสถิติที่มีประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Department of Disease Control, Emergency Operations Center. Coronavirus Disease (COVID-19) Situation Reports No. 58 [Internet]. Nonthaburi: Department of Disease Control; 2020 [cited 2022 Feb 21]. Available from: <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/situation/situation-no58-010363.pdf> (in Thai)
2. Department of Disease Control, Emergency Operations Center. Coronavirus Disease (COVID-19) Situation Reports No. 210 [Internet]. Nonthaburi: Department of Disease Control; 2020 [cited 2022 Feb 17]. Available from: <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/situation/situation-no210-310763.pdf> (in Thai)

3. Department of Disease Control. Daily COVID-19 report information in Thailand [Internet]. 2022 [cited 2022 Jan 31]. Available from: <https://data.go.th/dataset/covid-19-daily> (in Thai)
4. Thai PBS News. The COVID-19 Situation Administration Center found 88 children sick with COVID-19, 45% of whom were infected by their parents [Internet]. 2020 [cited 2022 Feb 18]. Available from: <https://news.thaipbs.or.th/content/291832> (in Thai)
5. Esposito S, Cotugno N, Principi N. Comprehensive and safe school strategy during COVID-19 pandemic [Internet]. 2021 [cited 2022 Feb 21]. Available from: <https://link.springer.com/article/10.1186/s13052-021-00960-6>
6. Bai S, Santiparp P, Leksansern A, Longpradit P. Factors influencing preventive COVID-19 practices of primary school teachers in Aojiang Town, China [Internet]. 2021 [cited 2022 Feb 21]. Available from: <https://journal.mfu.ac.th/index.php/jsino/article/view/36/22>
7. Santana-López BN, SantanaPadilla YG, Santana-Cabrera EG, Ruiz-Rodríguez GR, González-Martín JM, Santana-Cabrera L, et al. Teachers' attitudes and knowledge about the COVID-19 pandemic in the Canary Islands [Internet]. 2021 [cited 2022 Feb 21]. Available from: <https://www.scielo.org/pdf/rpmesp/2021.v38n1/64-69/en>
8. Department of Health, editor. Practical manual for educational institutions to prevent the spread of COVID-19 disease [Internet]. Nonthaburi: Q advertising company limited; 2020 [cited 2022 Feb 18]. Available from: https://covid19.anamai.moph.go.th/web-upload/2xdccaf3d7f6ae30ba_6ae1459eaf3dd66/m_document/6730/34198/file_download/a59e150c55996f2f4147fa7c9d5ccd64.pdf
9. Ministry of Public Health, Health Data Center (HDC). Information to respond to the service plan of the mother and child branch [Internet]. 2020 [cited 2022 Feb 21]. Available from: https://hdcservice.moph.go.th/hdc/reports/page.php?cat_id=3dc2d92087cdc5b585eb8c0904691399 (in Thai)
10. Prachachat News. COVID-19 outbreak in a boarding school, which is a new cluster in Lampang, found 41 people infected and 270 people at high risk [Internet]. 2021 [cited 2022 Feb 18]. Available from: <https://www.prachachat.net/education/news-709587> (in Thai)
11. BBC News. COVID-19 outbreaks have been found in educational institutions in many provinces less than 1 month after on-site classes resumed [Internet]. 2021 [cited 2022 Feb 18]. Available from: <https://www.bbc.com/thai/thailand-59346021> (in Thai)
12. Chiang Mai News. COVID-19, Phrae Province, found another 6 cases in 3 districts, including tourists, football players and students from famous schools [Internet]. 2021 [cited 2022 Feb 9]. Available from: https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/1872799#google_vignette (in Thai)
13. Talk News. Phrae Kindergarten School requested to adjust the teaching plan to be online with the Phrae Provincial Communicable Disease Committee after finding 2 first grade students infected with COVID-19 [Internet]. 2021 [cited 2022 Feb 9]. Available from: <https://www.talknewsonline.com/417407/> (in Thai)
14. Office of The Permanent Secretary, Ministry of Education. Number of teachers and educational personnel in Thailand, classified by gender, affiliation and province, year 2021 [Internet]. Bangkok: 2021 [cited 2021 Jan 9]. Available from: https://catalog.moe.go.th/dataset/dataset-15_39/resource/7eb711a2-ec6d-43a1-94ca-947fa8f34c8a (in Thai)

15. Yutongyod M, Sawatdisun P. Choosing the Sample Size for Research [Internet]. Bangkok: The Center for Academic Services, Institute for The Promotion Development of Innovation, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University; 2014 [cited 2022 Feb 21]. Available from: <http://dspace.nstru.ac.th:8080/dspace/bitstream/123456789/1580/3/%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B8%822.pdf> (in Thai)
16. Olum R, Chekwech G, Wekha G, Nassozi DR, Bongomin F. Coronavirus Disease-2019: Knowledge, Attitude, and Practices of Health Care Workers at Makerere University Teaching Hospitals, Uganda. *Front Public Health* [Internet]. 2020 [cited 2022 Feb 21]; 20(8):1-9. Available from: <https://www.frontiersin.org/journals/public-health/articles/10.3389/fpubh.2020.00181/full>
17. Hinkle DE, Wiersma W, Jurs SG. *Applied Statistics for the Behavioral Sciences*. Boston: Houghton Mifflin Harcourt; 1988.
18. Chen H, Zhang M, Su L, Cao H, Zhou X, Gu Z, et al. Knowledge, Attitudes, and Practices Toward COVID-19 Among Chinese Teachers, Shenzhen. *Frontiers in Public Health* [Internet]. 2021 [cited 2022 Feb 21]. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8417721/pdf/fpubh-09-706830.pdf>
19. Phansuma D, Boonruksa P. Knowledge, Attitudes, and Preventive Behaviors of COVID-19 Among Residents in Pru Yai Sub-District, Muang District, Nakhon Ratchasima Province. *Srinagarind Medical Journal* [Internet]. 2021 [cited 2022 Feb 21]; 36(5): 597-604. Available from: <https://thaidj.org/index.php/smnj/article/view/11003/9598> (in Thai)
20. Tuayjad T, Wattanaburanon A, Visanuyothin S, Thongnopakun S. Knowledge attitudes and factors related behaviors on the prevention and control of COVID-19 among village health volunteers in Chanthaburi province. *The Public Health Journal of Burapha University* [Internet]. 2023 [cited 2023 Feb 24]. Available from: <https://ojs.lib.buu.ac.th/index.php/health/article/view/8488>
21. Dhakal RD, Paudel D, Shrestha P, Adhikari P. Knowledge, Attitude and Practice towards COVID-19 among Private School Teachers of Chitwan, Nepal. *Kathmandu Univ Med J* 2021;73(1):22-8.
22. Limbu DK, Piryani RM, Sunny AK. Healthcare Workers' Knowledge, Attitude and Practices During The COVID-19 Pandemic Response in a Tertiary Care Hospital of Nepal. *PloS One* [Internet]. 2020 [cited 2022 Feb 21]; 15(11): 1-8. Available from: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0242126>